

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

19. De transferentibus arma, equos, &c. in terras Infidelium, & de pœnis,
quibus puniuntur, si animo adiurandi Infideles, & Hæreticos in bello ad
impugnandum Christianos, hoc fecerint; secus si ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

de levi, & fuit reclusus per annum in quodam Monasterio, si etiam pœna pecuniaria. Igitur supradicti si frequenter iudiciariam exercent, & maxime cum de multis aliorum, merentur in actum publicum exire, ubi abjurent de levi, & in exilium & pœnam pecuniariam condemnentur.

3. Non reticeam tamen hic adnotare quoddam Michaël Zanardus in director. Inquisit. part. 1. præc. 1. cap. 5. q. 16. asserit: Astrologus iudiciarius, si tantum affirmet se credidisse, non alia nos inclinare, sed non cogere, quamvis subdatur iudicio Inquisitorum quoad investigationem credulitatis, quia ex facto se reddidit suspectum, non tamen debet abiurare, quia rem indifferenter gessit. Ita ille. Sed in hoc DD. Inquisitores accurate animadvertant, nam cum tales in Tribunali non torqueantur, interrogati ab Inquisitoribus omnes equidem ad pœnas effugiendas responderent se non credere quoddam alia cogere possint. Idem in casu contingenti mitto me arbitrio DD. Inquisitorum, Novissime prodit Bulla Urbani VIII. quæ omnino videnda est.

RESOL. XVIII.

De infordescensibus per annum in excommunicatione, Et an tales sint suspecti de hæresi, & quæ pœnitentia sit eis imponenda?

Et an Inquisitores possint procedere tantum contra infor-

descens in excommunicatione ex causa Fidei?

Idem dicendum est de fautoribus, defensoribus, & recepta-

toribus Hæreticorum, ac quoquo modo Officium S. In-

quisitionis impediuntibus, & reclusantibus se purgare.

Ex p. 4. tr. 7. Ref. etiam 18.

§. 1. **P**ossit cum supradictis Inquisitores procedere clarum est, quia tales sunt de hæresi suspecti, ut patet ex Concil. Trid. sess. 25. cap. 3. & docet Rojas singul. 60. num. 2. Simanca tit. 27. n. 4. Fulc. de visis. lib. 1. c. 29. num. 2. Azeved. lib. 3. tit. 5. leg. 1. n. 213. Sayrus de cens. lib. 1. cap. 10. num. 10. Guttier. in can. 99. lib. 1. cap. 12. num. 20 & alij, quos citat & sequitur Barbo. in collect. Doct. tom. 2. lib. 5. tit. 7. cap. 15. num. 12. & Sanctarell. de hæresi, cap. 4. d. 5. 4. n. 4. Vnde cum supradicti censentur male sentire de fide, ex potestate Ecclesiæ interrogandi sunt quid sentiant. Et hanc sententiam veram etiam existimat Castr. Palaus in summ. tom. 1. tract. 4. disp. 4. punct. 2. n. 5. cum Farinacio & Menochio, etiam quando dicti infordescens in excommunicatione fuerint excommunicati ex causa civili, quia contumacia uniformis est, imò maior videtur in causa civili, utpote leviore, & quæ regulariter minus retardare possit excommunicatum à comparando.

2. Sed ego contra Castrum contrariam sententiam teneo cum Barbosa in collect. tom. 3. lib. 5. tit. 2. cap. 6. num. 6. ubi sic ait: Contumax in excommunicatione per annum infordescens suspectus habetur de hæresi, beneficiisque privatur, quando esset excommunicatus pro crimine, secus pro causa civili. Ita ille. Cui addo DD. quos asserit Sanctarellus tract. de hæresi & cap. 4. dub. 4. num. 5. & Sayrus de cens. lib. 2. cap. 10. num. 4. Vide etiam Gonzalez in regul. 8. Cancell. gloss. 15. num. 106. ubi asserit ita decisum fuisse à Romana Rota in una Segobienfi infordescens 5. Junij 1598. coram Seraphino, ubi rejicitur Menochius & Salzedo, quos pro se Castrus citavit.

3. Verum notandum est, quoddam licet possint, ut dictum est, tamen ex consuetudine Inquisitores non solent procedere contra excommunicatos pro aliis delictis extra hæresim, etiam si inforderint in excommunicatione, & ita observat Michaël Zanardus in director. Theol. part. 2. præc. 1. cap. 5. §. 18. in fin. Graff. in

decis. part. 1. lib. 4. cap. 14. num. 4. Sigismon. Scaccia de iudiciis, &c. lib. 1. cap. 98. num. 36. Zecchius in summ. tom. 1. tit. de fide, cap. 1. num. 13. Pœna in direct. part. 1. comment. 72. Acugna de Confess. soluc. quest. 24. num. 61. & Soula in Aphor. Inquis. lib. 2. cap. 27. num. 6. ubi sic ait: Perseverans per annum in excommunicatione non ex causa fidei, non hæreticus reputatur, sed solum leviter suspectus, ex consuetudine tamen Romana non procedunt Inquisitores contra huiusmodi excommunicatos. Ita ille. Non desinam tamen hic adnotare Genuesem in praxi Archiepiscopi. cap. 68. num. 8. asserere Inquisitores contra infordescens per annum in excommunicatione, non in causis fidei procedere & imponere pœnitentiam salutarem, & abiurationem de levi; sed quidquid sit de hoc, certum est in Inquisitione Hispanica Inquisitores procedere tantum contra infordescens in excommunicatione ex causa fidei, & ideo dico quoddam talis sic citatus ad respondendum de fide contumax erit, per annum in excommunicatione infordescens, ut hæreticus non verus, sed præsumptus condemnatur. Idem dicendum est de fautoribus, defensoribus, & receptoribus hæreticorum, ac quoquo modo Officium S. Inquisitionis impediuntibus, & reclusantibus se purgare. Ita Soula in Aphor. Inquis. lib. 1. cap. 27. n. 1. & 2. Pœna in direct. Inquis. part. 3. comment. 172. Vide textum clarum in cap. cum contumacia, de hæresi, c. 6. & ratio est, quia, ut ait Emericus in direct. part. 3. q. 47. si quis suspectus est leviter de fide, & ob eam causam citatus ut respondeat, si intra terminum assignatum negligit respondere, illa levis suspicio transit in vehementem: si autem in illa negligentia per annum perseverat, suspicio vehemens transit in violentam, ex dicto cap. cum contumacia, ergo ut hæreticus erit condemnandus. Vide Scacciam de iudic. &c. lib. 1. c. 98. n. 4. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cap. 374. num. 10. Farinac. de hæresi, q. 91. n. 14. & alios penes ipsos.

4. Nota tamen quoddam prædictus excommunicatus ut tanquam hæreticus condemnatur, si facile capi non potest, debet specificè citari ad respondendum de fide, & ad se purgandum de suspensione ex infordescencia orta, & quamvis citatio una fortè sufficiat in dicto casu, tutius est ut triplex præmittatur. Annus verò debet esse continuus, & toto illo tempore cum potestate comparandi, & incipit à die declarationis, vel sententiae, vel notorietatis. Si tamen ante annum lapsum moriatur, non condemnatur ut hæreticus, neque eius bona confiscantur, nisi ex testibus esset plene convictus. Ita Pœna & Soula loc. cit. quibus adde Simanca tit. 14. n. 4. & alios penes ipsos.

RESOL. XIX.

De transferentibus arma, equos, &c. in terras Infidelium, & de penis, quibus puniuntur, si animo adjuvandi Infideles, & Hæreticos in bello ad impugnandum Christianos hoc fecerint, secus si lucrandi, & negociandi causa hoc egerint.

Et an adversus supradictos Inquisitores possint procedere?
Ex p. 4. tr. 7. Ref. etiam 19.

§. 1. **A**dversus supradictos proceditur in nostra Inquisitione Hispanica. Vnde Cañereta in 99. crim. cap. 1. de hæresi, num. 68. in fin. sic asserit: Inquisitores possunt cognoscere & procedere contra deportantes arma & cibaria prohibita Saracenis. Ita ille, & Bobadill. in polit. tom. 1. lib. 2. c. 17. n. 69. testatur. [Que en los Reynos de Aragon procede el S. Oficio de la Inquisición contra los tales.] Quoad pœnas verò olim hæc facientes abhorbant de levi modo tamen non est in usu, sed si vilis persona est, fustibus caditur, si minimus, exilio & pecunia, in ea quantitate, quæ equi armari valebant,

valebant, & insuper omnia illa confiscantur; quod si jam fuerint transmissa, poena pecuniaria duplicatur, & quidam Religiosus ob hoc crimen ex Consilio supremi Senatus Hispanici condemnatus fuit in sexcentis scutis, & in annua in suo Conventu reclusionem, & suspensionem interim ab Officio. Hæc omnia Castrus in summ. tom. 1. tract. 4. disp. 8. punit. 1.6. §. 10. quæ tamen antea notaverat in suis manuscriptis doctissimus Inquisitor San Vincente.

2. Non desinam tamen hic observare omnia supradicta titè procedere, quia existimantur tales delinquentes transferre arma & equos, &c. in terras infidelium & hæreticorum, lucrandi & negociandi causa: secus autem si animo adjuvandi infideles & hæreticos in bella ad impugnandum Christianos hoc facerent: nam in tali casu ex circumstantiis delicti & qualitate personarum tanquam fautores & defensores hæreticorum, &c. possint adversus tales Inquisitores procedere, & secundum gradum suspicionis illos torquere & publice abjuracionem imponere, & in alias pœnas condemnare.

RESOL. XX.

De sodomitis, & de poena qua supradicti debent puniri?

Et notatur quod non possunt Inquisitores relaxare sodomitas Curia seculari, nisi sint incorrigibiles.

Et an Inquisitores habeant cognitionem nefandi criminis ex Constitutione Pij V. Gregor. XIII. & Bulla Clem. VII.

Et aliqua alia circa supradictos sodomitas. Ex p. 4. tr. 7. Ref. etiam 20.

§. 1. IN Regno Portugallie ex privilegio Regis, & ex constit. Pij IV. & Gregor. XIII. Inquisitores habent cognitionem nefandi criminis, ut notat Emanuel Moura de incant. opusc. 1. sect. 3. cap. 1. num. 16. Barbosa de potest. Episc. part. 2. alleg. 40. n. 45. & Soula in aphor. Inquis. lib. 1. cap. 59. num. 10. quod etiam servatur in Regno Aragonie, Valentie, & Barchinone, ex Bull. Clem. VII. ut testatur Castrus Palaus in summ. tom. 1. tract. 4. disp. 8. punit. 1.2. num. 11. Henriquez lib. 1.3. cap. 24. n. 2. in glossa. lit. P. Narbona in recopil. lib. 4. tit. 1. leg. 20. gloss. 8. num. 3. Salzedus in addit. ad pract. crim. Bernardi Diaz c. 86. & alij.

2. Notandum est verò, quoad pœnas; quod in tali casu rei non abjurant, neque de levi, ut docet & testatur Emanuel de Moura de incant. opusc. 1. sect. 3. cap. 1. num. 16. Sed si fuerint convicti, vel delictum fateantur, Curia seculari in actu publico relaxantur. Ita Castrus Palaus ubi supra, & alij. Si verò delictum fuerit attentatum, & non consummatum, flagellis ceduntur, & ad tñremes mittuntur. Nota tamen quod si quis membrum posuit intrinsecum, quamvis extrinsecum semen effundat, probabile est esse puniendum poena ordinaria sodomitæ. Ita Ioseph Sesse in decis. Regni Aragon. decis. 475. num. 5. tom. 4. Sed hoc Soula in aphor. lib. 1. cap. 59. num. 63. non intelligit pro uno actu, sed pro actibus huiusmodi repetitis, quia quod deficit ad complementum actus sodomitici, suppletur ex repetitione actuum in fraudem legis.

3. Non desinam tamen hic adnotare, Freytas in novis addit. tract. de Confess. sollicit. 9. 2. 4. num. 136. docere contra Mouram, non posse Inquisitores relaxare sodomitas Curia seculari, nisi sint incorrigibiles. Sed quia hoc delictum non pertinet generaliter ad omnes Inquisitores, satis est hæc dixisse; neque enim lædendæ sunt pudicæ aures.

Tom. V.

RESOL. XXI.

De fautoribus, defensoribus, & receptatoribus Hæreticorum, &c.

Et an contra tales, ut suspecti de hæresi possint Inquisitores procedere?

Et quomodo, & quibus penis puniri debeant?

Et inter alia, quæ circa hoc docentur tandem quaeritur, an non revelantes Hæreticos puniendi sint tanquam fautores?

Et an qui favet, & recipit consanguineos hæreticos incidat in poenam excommunicationis latam in Bullam Cana contra fautores, & receptatores Hæreticorum? Ex p. 4. tract. 7. Ref. etiam 21.

§. 1. CONTRA tales ut suspectos de hæresi procedere posse Inquisitores, observat Duardus in Bull. Can. lib. 2. cap. 1. §. 3. n. 4. & DD. communiter; ea verò quæ dicuntur de fautoribus hæreticorum, ut rectè notat Soula in aphor. Inquis. lib. 1. cap. 25. num. 16. accommodanda sunt defensoribus & receptatoribus, sicuti è contra.

2. Hoc supposito, quoad abjuracionem supradictorum actorum quod cum incurant suspicionem leviem, vel vehementem pro qualitate circumstantiarum, & indiciorum, prudentes Inquisitores illas perpendendo, faciant illos de vehementi, vel de levi abjurare, ut eis videbitur. Et ideo Pegna in direct. part. 2. comment. 76. lit. C. sic asserit. Receptatores hæreticorum abjuracionis poenitentiam patiuntur ob suspicionem hæresis, quam contraxerunt: an autem hæc abjuratio de levi tantum, vel vehementi fieri debeat, qualitas personarum, & genus receptionis demonstrabunt. Ita ille, qui autem verè fautores hæreticorum inveniuntur, abjurabunt de vehementi, & antea torquendi sunt. Quomodo verò in casibus occurrentibus facienda sit dicta abjuratio docet Michael Zanardus in direct. Theol. part. 3. cap. 134. fol. mibi 740. ubi ait. Abjuratio fautoris dupliciter fieri potest. Primò in genere abjurando omnes hæreses, & hoc quando fautor indiscriminatim omnibus favorem tulit. Secundò in singulari, quando is Calvinistis, v. g. & non Lutheranis favit. Sic ille. Sed audiamus Pegnam in direct. Inquis. part. 2. comment. 79. ubi sic asserit. In aliquo casu sustineri potest abjuratio generalis, non expressis particularibus erroribus & hæresibus, nam qui generaliter alicui favendo, aut etiam nulli favorendo Officium Inquisitionis impedit, in nullam specificam & particularem hæresim videtur consentire, & propterea nullam in specie poterit abjurare, sed in genere dicet se desertari omnem hæresim, cuius suspicionem impediendo Inquisitionis Officium contraxit. In hac tamen difficultate, quæ contemnenda non est, cum frequenter accidere possit, hoc amplius censeo observandum, ut inquiratur à reo qui impedit Officium Inquisitionis, vel alicui hæretico favit, adhibitis etiam tormentis, si ita causa ejus & conditio postulaverit, an cum eo habeat familiaritatem, & cur ei faveat; nam si auxilium exhibitum in favorem personæ potius, quam erroris tendere videatur, sufficet generalis abjuratio fautoris, vel impedimenti eo modo quo dictum est. Quod si secus res habuerit, & aliqua alia concurrat, ex quibus oriatur suspicio eum, qui exhibet favorem, eosdè illos errores profiteri, quos profitetur ille, cui favet; tunc præter generale impedimentum, & fautoris abjuracione cogendus videtur ad particulares errores abjurados. Hæc omnia Pegna doctè ut semper solet, quem novissimè sequitur Duardus in Bull. Can. lib. 2. cap. 1. §. 3. n. 34. Verum quoad alias pœnas præter recensitas à Põsifice in excomm. §. credentes, de hæ. quas non incurunt, nisi

X x 2

per